

Lyčių lygybė ES pasiekė naujas aukštumas: ar pažanga spartėja?

Prieš dešimt metų EIGE pristatė naują lyčių lygybės Europos Sąjungoje vertinimo rodiklį – lyčių lygybės indeksą. Lig šiol kasmet buvo daroma beveik ta pati išvada – pažanga vyksta vėžlio greičiu. Tačiau šiais metais užfiksuotas **didžiausias metinis bendro indekso šuolis indekso istorijoje** – ES rodiklis yra 70,2 balo iš 100!

Tačiau, kaip visada, po skaičiais slypi daugybė niuansų.

„Ilgainiui ES daro pažangą lyčių lygybės srityje. Tačiau taip pat suprantame, kad to nepakanka ir kad pasiekimai yra trapūs. Šiandien prie lyčių lygybės tikslo priartėjusi tik Švedija, kurios indeksas viršija 80 balų. Švedijoje gyvena vos 2 proc. ES gyventojų. Visada atsiras dingsčių lyčių lygybės siekio nelaikyti prioritetu. Negalime leisti, kad taip nutiktų. Turime veikti dabar. Visi kartu, visais lygmenimis. Turime džiaugtis pasiekimais. Nesvarbu, dideli jie, ar maži. Tai padės mums žengti į priekį #3StepsForward“, – sako EIGE direktorė Carlien Scheele.

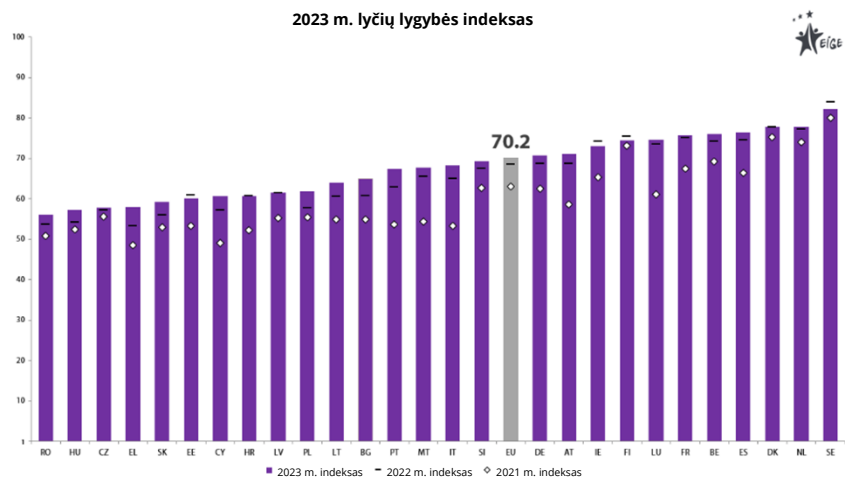
Ką iš tiesų reiškia 70,2 balų? Nusiraminti nederėtų

Geriausių rezultatų pasiekusių šalių, pavyzdžiui, Švedijos, Nyderlandų ir Danijos, indeksas ir toliau didžiausias – situacija nesikeičia jau daugiau nei dešimtmetį.

Tačiau arba jų pažanga stagnuoja, arba jų vertinimai nusmuko, kaip nutiko, pavyzdžiui, Suomijoje ar Prancūzijoje. Tai aiškiai rodo, kad pasiektų laimėjimų negalima laikyti užtikrintais.

Juos reikia įtvirtinti ir palaikyti priemonėmis, padedančiomis išlaikyti pažangą.

Taip pat matome, kad tokios šalys kaip Italija, Portugalija, ir Malta, kurios nors ir nepasiekė ES vidurkio, per pastaruosius 10 metų padarė didžiulę pažangą lyčių lygybės srityje. Tai rodo, kad jei šalys įgyvendina priemones, pažanga spartėja.

Pokyčiai iš arčiau

Kiek kainuoja laikas: nemokama priežiūra vis dar daugiau rūpinasi moterys, nei vyrai

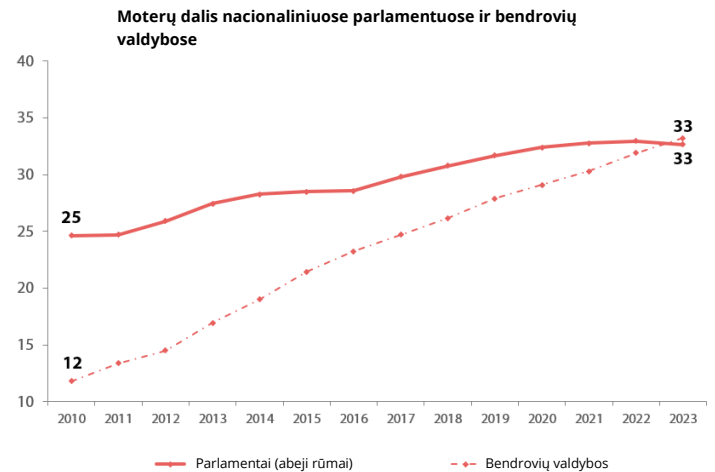
Atotrūkis tarp vyrų ir moterų priežiūros srityje mažėja. Tačiau ne todėl, kad vyrai prisiima didesnę priežiūros našta. Moterys daro mažiau daugiausia dėl technologijų pažangos ir užimtumo. Tačiau technologijos gali prisidėti prie pokyčių tik perduodant dalį priežiūros pareigų. Norint žengti paskutinį žingsnį, reikės struktūrinių pokyčių. Kaip teigia ekonomikos profesorė, 2023 m. Nobelio premijos laureatė Claudia Goldin: „Kol neturėsime porų lygybės, nepasieksime ir lyčių lygybės“.

Galios siekis: pažanga bendrovių valdybose, bet ne nacionaliniuose parlamentuose

Pirmą kartą per pastaruosius 10 metų moterų dalis ir parlamentuose, ir bendrovių valdybose pasiekė vienodą lygį – 33 proc.

Teisės aktai atveria kelią reikšmingiems pokyčiams. Aštuoniose ES valstybėse narėse teisės aktais nustatytos kvotos padėjo pralaužti ledus bendrovėse – vis daugiau moterų užima vadovaujamas pareigas, todėl valdybose atsirado daugiau inovacijų, kūrybiškumo ir padidėjo našumas. Tikimasi, kad praėjusiais metais priimta Direktyva dėl lyčių pusiausvyros bendrovių valdybose paskatins pažangą ir netiesioginiai paskatins kitas ES valstybes nares.

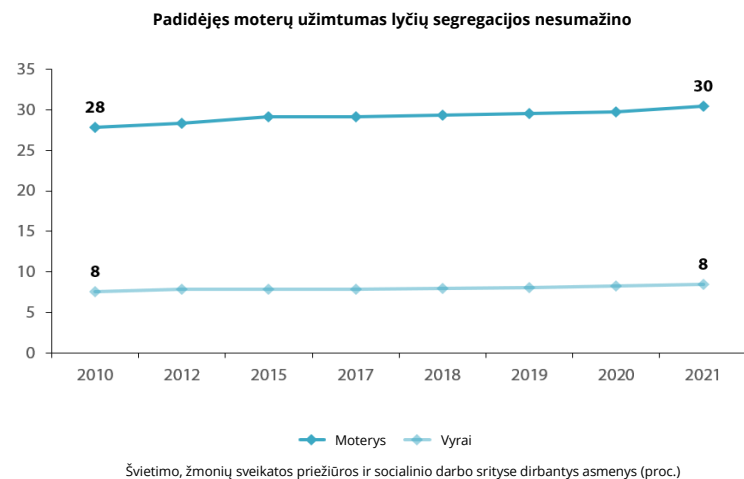
Dabar mums reikia tikslingesnių veiksmų parlamentuose, kad paspartintume pažangą politinėje arenoje, ypač artėjant 2024 m. Europos Parlamento rinkimams.

Darbai, kuriuos reikia nudirbti: lyčių segregacija darbo rinkoje nepasikeitė

Darbo srityje pažangos tikrai būta, ypač kalbant apie lanksčias darbo galimybes. Tačiau stebina tai, kad šiandien lyčių segregacija darbo rinkoje lygiai tokia pati, kaip prieš 10 metų.

Skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai įsibėgėjant, sukuriama vis daugiau naujų darbo vietų, dėl to reikia persikvalifikuoti ir tobulinti įgūdžius, siekiant atitikti naujus ir kintančius darbo rinkos poreikius. Moterys tobulinasi ne tiek, kiek galėtų. Vis daugiau moterų atitinka darbo reikalavimus gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (angl. STEM) srityje, tačiau vyrų dalis švietimo, sveikatos priežiūros ir rūpybos (angl. EHW) profesijose nesikeičia. Žalioji pertvarka sukurs ne tik gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos įgūdžių paklausą, bet ir padidėjusią darbuotojų paklausą priežiūros sektoriuje, kuriame trūksta žmonių.

Iki finišo linijos dar toli?

Šių metų Lyčių lygybės indeksas rodo, kad pažanga įmanoma, tačiau ji išlieka trapi, jei nesiimama visos gyvenimo sritis apimančių veiksmų visose ES valstybėse narėse. Darbas dar nebaigtas. Turime toliau siekti pažangos. Siekdami pažangos privalome laikytis sąveikinio požiūrio, ypač klimato kaitos atžvilgiu, kai lyčių nelygybę patiria skirtingi asmenys ir grupės. Žinios lemia pokyčius.

Daugiau informacijos apie lyčių lygybės indeksą rasite čia. [nuoroda: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index>]

2023 m. lyčių lygybės indekso ataskaitą rasite čia [nuoroda: <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2023-towards-green-transition-transport-and-energy>]

Daugiau apie EIGE siekį žengti pirmyn #3StepsForward žalios ir lyčių lygybę užtikrinančios Europos link skaitykite čia.

[<https://eige.europa.eu/newsroom/green-deal-and-gender-equality>]

Valstybių profilius galima rasti čia [nuoroda:

[<https://eige.europa.eu/sites/default/files/2023countryfactsheets.zip>]